

**AFGØRELSE FRA
ANKENÆVNET FOR BUS, TOG OG METRO**

Journalnummer: 2011-0121

Klageren: XX på vegne YY
8240 Risskov

Indklagede: Midttrafik

Klagen vedrører: Kontrolafgift på 750 kr. samt omkostning til grafologerklæring på 2.000 kr.

**Ankenævnets
sammensætning:** Nævnensformand, landsdommer Tine Vuust
Bjarne Lindberg Bak
Ingrid Dissing
Claus Jørgensen
Torben Steenberg

SAGSFREMSTILLING:

Klageren reklameret til indklagede: Ved personlig henvendelse i Midttrafik og underskrivelse af erklæring den 27. april 2011.

Klagegebyr modtaget i ankenævnet: 8. juni 2011.

Sagens omstændigheder: Der blev den 23. marts 2011 udskrevet en kontrolafgift i buslinje 14 i Aarhus kl. 10:53. Kontrolløren krydsede af i feltet "ingen billet" som årsag til kontrolafgiften. Kontrolafgiften blev udfyldt med cpr-nummer, som tilhører klagerens søn. Adressen blev udfyldt således: "Vejlbyvænget" uden angivelse af husnummer. Stavemåden var ikke korrekt, idet vejen hedder: Vejlby Vænge. Navnet var uden angivelse af mellemnavn.

Der blev ikke forevist legitimation til identifikation af passageren.

Sønnen gjorde gældende, at kontrolafgifterne var udfyldt af en person, der misbrugte hans cpr-nummer. På den baggrund mødte klageren og sønnen personligt op i Midttrafik den 27. april 2011 for at gøre indsigelser mod kontrolafgiften fra 23. marts 2011.

Der er desuden den 24. oktober 2008 og 8. oktober 2009 udskrevet kontrolafgifter i sønnens navn på baggrund af "glemt kort". Kontrolafgifterne er betalt.

Ved det personlige fremmøde den 27. april 2011 anmodede Midttrafik sønnen om at underskrive en tom kontrolafgift og på baggrund af sammenligning af underskriften på denne og på de øvrige

kontrolafgifter, fastholdt Midttrafik kontrolafgiften af 23. marts 2011. Underskriftsprøven var udfyldt med sønnens for- og efternavn og en forkortelse af mellemnavnet til et "S."

Klageren og sønnen indvilgede herefter i, at sagen blev sendt til grafologisk undersøgelse og underskrev en erklæring om at ville betale omkostningerne til grafolog, hvis undersøgelsen faldt ud til Midttrafiks fordel. Sønnen udfyldte endvidere 10 kontrolafgifter, som blev sendt til grafologen med de tidligere pålagte kontrolafgifter.

Den 5. maj 2011 udtalte grafologen, at der var en til sikkerhed grænsende sandsynlighed for, at håndskriften på kontrolafgiften af 23. marts 2011 var identisk med håndskriften i det foreliggende materiale. Denne sandsynlighedsgrad er den højeste ud af 6 på den skala, som anvendes i sådanne sager.

I brev af 25. maj 2011 til klageren fastholdt Midttrafik kontrolafgiften af 23. marts 2011 og vedlagde en faktura på 2.000 kr. til betaling af grafologen.

Den 2. juni 2011 meddelte klageren Midttrafik, at sønnen fastholdt at have været i skole den 23. marts 2011, men havde erkendt at være blevet pålagt kontrolafgiften af 24. oktober 2008 ved Banegården, hvor der var krydset af i feltet "Glemt abonnementskort". Navnefeltet var udfyldt med sønnens fulde navn inkl. mellemnavn. Adressefeltet var udfyldt således: "Vejlbvænget 140", hvilket ikke er korrekte stavemåde eller husnummer.

Klageren gjorde over for Midttrafik gældende, at sønnen havde haft gyldigt periodekort i den periode, hvor de to efterfølgende kontrolafgifter var udskrevet, og at der ham bekendt i disse sager ikke var tale om glemte kort. Kontrolafgiften af 8. oktober 2009 er imidlertid udskrevet på baggrund af glemte kort. Klageren gjorde endvidere gældende, at sønnen altid underskrev sig med at forkorte sit mellemnavn og at dette kun var sket på den første kontrolafgift. Ingen af kontrolafgifterne er imidlertid underskrevet på den af klageren nævnte måde.

Klageren oplyste endvidere, at sønnens skole havde meddelt, at sønnen ikke var noteret fraværende den 23. marts 2011 kl. 10:51, og at de som forældre ikke havde modtaget nogen SMS om fravær, hvilket ellers er en service skolen yder.

Sønnens periodekort gyldigt i perioden 4. marts -30. april og 2. maj – 30. juli 2011 er fremlagt i sagen.

Endvidere er fremlagt erklæring fra sønnens skole om, at han ikke er noteret fraværende og har været i skole i tidsrummet mellem kl. 08:30-14:00 den 23. marts 2011.

Midttrafik har oplyst, at der på ny den 7. juni 2011 er udskrevet en kontrolafgift til sønnens navn, og at sagen er stillet i bero på afgørelsen af nærværende sag. Klageren har oplyst, at hans søn læste til eksamen i hjemmet på det omhandlede tidspunkt.

PARTERNES KRAV OG BEGRUNDELSER:

Klageren: Ønsker kontrolafgiften og fakturaen til grafologen annulleret og har til støtte herfor gjort gældende,

Angående Kontrolafgiften fra 23. marts 2011:

Han kan påvise, at sønnen befandt sig på sin skole på det tidspunkt, hvor kontrolafgiften af 23. marts 2011 angiveligt skulle være blevet udskrevet. De har som forældre en gang tidligere betalt for en kontrolafgift, hvor en anden person havde udgivet sig for at være sønnen. De vil gerne have sat en stopper for dette identitetstyveri, da vedkommende åbenbart vil gøre det igen, når han har gjort det tidligere! De vil gerne have noget at kunne henvise til i tilfælde af, at de igen skulle få en kontrolafgift tilsendt, hvor en anden person udgiver sig for at være sønnen. Den grafologiske undersøgelse har i dette tilfælde "frikendt" gerningsmanden og sat sønnen i dårligt lys.

Klageren vil gerne advare imod at benytte grafologiske undersøgelser som endegyldigt bevis, da dens konklusioner er baseret på skønsmæssige vurderinger, når man kan påvise uskyld på anden vis.

Klageren oplyste ved fremmødet i Midttrafik, at skolen fører den politik, at når der er fravær, får forældrene straks besked, både via SMS samt via deres e-mail adresse, om at deres barn ikke har været i skole. Dette var ikke forekommet omkring det tidspunkt, hvor sønnen påstået skulle have befundet sig på linje 14. Men dette argument godtog Midttrafik ikke, og sønnen fremstod som utroværdig, hvilket var grunden til, at klageren accepterede, at der blev foretaget en grafologisk undersøgelse. Da resultatet fra den grafologiske undersøgelse forelå, kontaktede klageren lærerne på skolen for at undersøge, om sønnen vitterligt ikke skulle have været i skole det pågældende tidspunkt. På det tidspunkt havde sønnen dansktime, og læreren havde noteret andre elever for fravær men ikke sønnen.

Angående kontrolafgift dateret 8. oktober 2009:

Denne kontrolafgift var den der sidenhen gav dem mistanke om, at der er en person, som udgiver sig for at være deres søn, idet den er udstedt på et tidspunkt, hvor han også skulle have været i skole. Dengang gik han på Skovvangskolen og klageren har for nyligt været der for at undersøge, om sønnen havde været i skole dengang. Desværre kunne de ikke hjælpe, da det kun er fravær i det aktuelle skoleår, de kan se i deres system. Men dengang fik klageren og ægtefællen ingen henvendelse om fravær, og sønnen påstod hårdnakket, at det ikke var ham, der havde fået skrevet en kontrolafgift. På daværende tidspunkt tænkte klageren ikke på, hvordan han kunne dokumentere, at det ikke kunne være sønnen, da Skovvangskolen ikke fører samme strikse politik for fravær. Klagerens ægtefælle betalte kontrolafgiften på baggrund af mistro fra kontrolafgiften af 24. oktober 2008.

Angående kontrolafgift af 24. oktober 2008:

Denne kontrolafgift er grunden til, at ovenstående blev betalt. I forbindelse med denne mødte de også op hos Midttrafik. Som i alle de andre tilfælde, havde sønnen påstået, at det ikke var ham, der havde fået udskrevet en kontrolafgift, så han blev bedt om at lave en underskriftsprøve i Midttrafik. Medarbejderen fra Midttrafik meddelte, at hun synes, det lignede sønnens underskrift. Klagerens ægtefælle følte, at der blev lagt pres på hende, og da hun er konfliktsky, valgte hun at betale kontrolafgiften, da hun "ville slippe for alt den bøvl", som hun udtrykker det. De betalte den d. 24. april 2009 som det fremgår af kvitteringen, og ikke den 28. april 2008, som Midttrafik nævner.

Efteråret 2007 flyttede de fra 8200 Århus N til i første omgang Vejlbj Vænge xx, og sidenhen Vejlbj Vænge xxx, 8240 Risskov. Deres to store børn, ønskede ikke at flytte skole, så de har haft gyldigt abonnementskort lige siden, da de skal med bussen hver dag. I forbindelse med at børnene bliver udbetalt, har de så vidt muligt gjort det som en del af denne begivenhed, at forny deres abonnementskort et kvartal frem.

Klageren ved, at sønnen altid har sit abonnementskort på sig, for han fik et ordentlig møgfald efter den første kontrolafgift. Dengang fik han også at vide, at hvis han skulle have glemt sit kort, kunne han gå ned på det der dengang var Århus Sporvejes kontor ved banegården dagen efter og slippe med at betale 50 kr. Dengang aftalte de endvidere, at hvis dette skulle ske, så skulle han bare sige det til klageren, hvis han ikke havde penge selv. Det undrede derfor klageren meget, da de fik tilsendt kontrolafgift af 8. oktober 2009, at sønnen ikke havde gjort som aftalt, da han normalt altid overholder, hvad de aftaler.

Da kontrolafgift af 23. marts 2011 kom, og klageren fik en bekræftelse på, at han var i skole, begyndte han at tro på sønnen, at det ikke var ham, der havde fået udskrevet alle de forskellige kontrolafgifter.

Det er meget muligt, at sønnen indrømmede overfor klageren angående den første kontrolafgift, fordi han ville slippe for, at klageren plagede ham for den. Klageren havde gjort det tydeligt for ham, efter at de havde betalt for den næste kontrolafgift, at sønnen selv skulle betale for kontrolafgifter for egne surt tjente penge, hvis han "endnu engang" ikke gad og gå ned på kontoret for at betale for "glemt abonnementskort".

Hverken sønnen eller klageren kan huske detaljer om noget, der angiveligt skulle være sket tilbage i 2008, men til sønnens forsvar skal siges, at omkring de tidspunkter, hvor de forskellige kontrolafgifter skulle have været udskrevet, har de ikke fundet nogen girokort på hverken hans værelse eller i hans tøj, når de skulle vaske det, for de finder ofte noget i hans lommer, når de vasker hans tøj.

Angående kontrolafgiften af 7. juni 2011:

Skulle angiveligt have fundet sted kl.18:25 ligeledes Linie14. På det tidspunkt befandt sønnen sig hjemme, da han var ved at læse til eksamen, hvor han stort set ikke kom udenfor en dør.

I begge de seneste kontrolafgiftssager havde sønnen gyldigt kort. Desværre har de ikke beholdt indlægsstykkerne til kortet i de første to tilfælde, da det er et godt stykke tid siden. Man kan ikke blive ved med at gemme alting.

Angående konklusionerne fra den grafologiske undersøgelse:

Til grafologens to hovedargumenter:

a) en slags "teknisk skrift", form og udseende, hvor sammenligningsmaterialet alle har samme form og udseende, samt

b) opret skriftleje 90°, hvor sammenligningsmaterialet alle har samme skriftleje.

har klageren følgende kommentar:

Alle børn i den Danske Folkeskole uden undtagelse lærer at skrive "formskrift". Dette blev indført helt tilbage i 70erne, hvor klageren selv gik i skole. Her gik man over til formskrift fra "skrårskrift", som netop er karakteriseret ved opret skriftleje 90°.

Da man ikke skriver så meget mere med hånden nu om dage, hvor næsten alle børn afleverer skriftlige opgaver ved hjælp af computere, vil mange børns skrift unægtelig komme til at ligne hinandens, og specielt drengbørns, da de har en større tendens til at udvikle sig til computernørder.

Indklagede: Fastholder kravet om betaling af kontrolafgiften og har til støtte herfor gjort gældende,

at der er udstedt 4 kontrolafgifter til sønnens navn,

at klageren og hans søn mødte personligt op hos Midttrafik idet de ikke ville vedkende sig kontrolafgift af 23. marts 2011. Klagerens søn blev bedt om at afgive en underskriftsprøve og tidligere udstedte og betalte kontrolafgifter blev fundet frem. Efterfølgende blev underskriftsprøven sammenlignet med skriften på alle tre kontrolafgifter. Midttrafik tilbød klageren og hans søn at, kontrolafgiften kunne overgives til en grafolog for at få afklaret om skriften på kontrolafgiften var skrevet af sønnen eller ej.

Grafologens konklusion fremgår af det indsendte materiale.

Efterfølgende fremsendte klageren udskrift fra skolens protokol som dokumentation for, at sønnen havde været i skole. Denne dokumentation blev ikke forevist ved fremmødet hos Midttrafik og Midttrafik har fortsat fastholdt kontrolafgiften under hensyntagen til resultatet af den grafologiske analyse. Dertil kommer, at tidligere udstedte kontrolafgifter er blevet betalt.

Midttrafik har ikke praksis for at godkende udskrifter fra fraværssystemer, når disse ikke klart og tydeligt viser elevens tilstedeværelse time for time.

Der er udstedt en ny kontrolafgift til klagerens søn den 7. juni 2011. Skriften er identisk med skriften på kontrolafgiften af 23. marts 2011, hvorfor Midttrafik har stillet sagen om den seneste kontrolafgift i bero, indtil der foreligger en afgørelse fra ankenævnet.

BILAG TIL SAGEN:

Kopi af kontrolafgiften.
Kopi af parternes korrespondance.

ANKENÆVNETS BEMÆRKNINGER:

Retsgrundlaget:

Det følger af lov om trafikkselskaber § 29, stk. 1, at trafikkselskabet kan fastsætte kontrolafgift og ekspeditionsgebyr for passagerer, der ikke foreviser gyldig rejsehjemmel (billet eller kort).

Af Midttrafiks rejseregler fremgår følgende:

“Undtagelser for bybusserne i Århus. Århus Bybusser følger som hovedregel Midttrafiks rejsebestemmelser. Der er dog disse undtagelser.

Billettering: Du er selv ansvarlig for at være korrekt billetteret straks efter påstigning. Det betyder, at hvis du ikke er i besiddelse af: Gyldig billet og/eller gyldigt stemplet klippekort og/eller gyldigt periodekort, så skal du, når du stiger på bussen - og før du sætter dig - uden unødigt ophold købe billet i den opstillede billetautomat eller stemple dit klippekort i de opstillede klippekortautomater. Hvis du konstaterer, at køb af billet via billetautomat ikke er muligt, eller maskinafstemplingen ikke er korrekt, skal det straks meddeles til chaufføren.

Kunder, der ikke på forlangende af kontrollører viser gyldig billet eller kort, afkræves en kontrolafgift på 750 kr.

Kan kunden ikke fremvise gyldigt periodekort ved indstigning i bussen/toget skal der købes billet.”

Uddrag af Højesteretsdom om sikring af bevis:

U.2010.1027H

I sag om parkeringsafgift skulle retssikkerhedsgarantierne fø tiltalte i straffesager iagttages. Parkeringsmyndighed havde ikke godtgjort, at invalideskilt ikke var anbragt synligt i forruden på en bil.

Afgifter 9 - Forvaltningsret 1.9 - Færdselsret 9 - Menneskerettigheder 12.1 - Retspleje 33.1.

A blev af kommunen K pålagt en parkeringsafgift for at have parkeret sin bil på en parkeringsplads, der var reserveret for handicappede. A var berettiget til at parkere på en handicapplads, men ifølge parkeringsvagterne var bilens invalideskilt ikke anbragt synligt i forruden. A nægtede at betale, og pantefogdens beslutning om at foretage udlæg for afgiften blev indbragt for fogedretten. Her forklarede A, at invalideskiltet havde været fæstnet til bilens solskærm, der havde været slået ned, således at skiltet havde været synligt gennem bilens forrude. Efter denne forklaring, sammenholdt med at de pågældende parkeringsvagter ikke kunne huske den konkrete sag, men alene henholdt sig til den normale procedure for pålæggelse af afgift, ophævede fogedretten pantefogdens beslutning om udlæg. Landsretten ophævede fogedrettens kendelse og stadfæstede pantefogdens beslutning. Højesteret udtalte, at Den Europæiske Menneskerettighedskommission har fastslået, at en sag om parkeringsafgift til det offentlige indebærer stillingtagen til en »anklage for en forbrydelse«, således som dette udtryk er anvendt i EMK's artikel 6.[1] Ved behandlingen af en sådan sag skulle retten derfor iagttage de retssikkerhedsgarantier, der i medfør af artikel 6

1028

gælder for tiltalte i straffesager. Reglen i retsplejelovens § 863 om, at den tiltalte ikke har pligt til at afgive forklaring, skulle derfor også have været anvendt i fogedretten. Af de grunde, der var anført af fogedretten, og da parkeringsvagterne havde haft mulighed for at sikre sig bevis ved fotografering, havde K ikke godtgjort, at invalideskiltet ikke var anbragt synligt i forruden. Højesteret stadfæstede derfor fogedrettens kendelse.[2]

Højesterets begrundelse og resultat

Den Europæiske Menneskerettighedskommission har ved afgørelse af 14. september 1998 i sagen Flemming Petersen mod Danmark udtalt, at en sag om parkeringsafgift til det offentlige indebærer stillingtagen til en »anklage for en forbrydelse« (»criminal charge«), således som dette udtryk er anvendt i artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Det følger heraf, at retten ved behandlingen af en sådan sag skal iagttage de retssikkerhedsgarantier, der i medfør af artikel 6 gælder for tiltalte i straffesager. Dette er ikke til hinder for, at en sag om parkeringsafgift til det offentlige behandles i den civile retsplejes former, men indebærer bl.a., at de beviskrav, der gælder i straffesager, jf. herved reglen om uskyldsformodning i artikel 6, stk. 2, finder anvendelse. Det indebærer endvidere, at reglen i retsplejelovens § 863 om, at en tiltalt ikke har pligt til at afgive forklaring, også finder anvendelse.

1034

Af de grunde, der er anført af fogedretten, finder Højesteret, at Parkering København, som må antages at have haft mulighed for at sikre

sig bevis ved fotografering, ikke har godtgjort, at invalideskiltet ikke var anbragt synligt i forruden.

Herefter - og da der ikke er grundlag for at tage kommunens subsidiære påstande til følge - stadfæster Højesteret fogedrettens kendelse.

Den konkrete sag:

Indledningsvist bemærker ankenævnet, at alene kontrolafgiften af 23. marts 2011 er til pådømmelse i nærværende sag.

Midttrafik skal godtgøre, at kontrolafgiften blev udskrevet til klagerens søn.

Det fremgår af sagen, at passageren ved kontrollen den 23. marts 2011 oplyste et cpr-nummer tilhørende klagerens søn, men ikke foreviste dokumentation til bekræftelse af denne oplysning.

Passageren opgav herudover alene adressen: "Vejlbvænget" uden nummer. Den korrekte adresse er imidlertid Vejlbv Vænge (nr. xxx).

Det er ankenævnet bekendt, at Midttrafiks kontrollører er i besiddelse af håndholdte computere, der er koblet op på Det Central Personregister. I hvert fald i en situation som den foreliggende, hvor der ikke blev forevist legitimation, kunne og burde kontrolløren have stillet passageren kontrolspørgsmål til nærmere undersøgelse af /sikring af pågældendes identitet. Midttrafik har ikke over for ankenævnet gjort gældende, at dette skete.

Ved at have undladt denne kontrol og ved i den foreliggende situation ej heller at have krævet at se legitimation, hvilket der er hjemmel til i bekendtgørelse af lov om trafikkselskaber, er det ankenævnets opfattelse, at Midttrafik skal bære ansvaret for den manglende sikring af bevis.

Der er i sagen momenter, som peger i forskellig retning af, om sønnen underskrev kontrolafgiften. Således har sønnens skole erklæret, at han var i skole på det omhandlede tidspunkt, og grafologen har udtalt, at det med til sikkerhed grænsende sandsynlighed var sønnen, som underskrev kontrolafgiften.

Henset hertil finder ankenævnet på baggrund af Midttrafiks manglende sikring af bevis for identiteten af den pågældende passager det ikke tilstrækkeligt godtgjort, at klagerens søn underskrev den pågældende kontrolafgift den 23. marts 2011.

Herefter finder ankenævnet, at klageren heller ikke kan pålægges at betale for grafologens erklæring.

Ankenævnet træffer herefter følgende

AFGØRELSE:

Midttrafik skal frafalde kravet om klagerens betaling af kontrolafgiften på 750 kr. samt 2.000 kr. til grafologerklæring.

Midttrafik skal endvidere i medfør af lov om forbrugerklager § 17, stk. 3 som tilsluttet selskab i sagsomkostninger til Ankenævnet for Bus, Tog og Metro betale 10.000 kr. inkl. moms, jf. vedtægterne § 18, stk. 2, jf. bilag A og § 9 i bekendtgørelse om omkostninger ved godkendte private klagenævn.

Beløbet skal betales inden 30 dage efter, at indklagede har modtaget ankenævnets opkrævning. Hvis indklagede ikke vil anse sig for bundet af afgørelsen, skal dette meddeles ankenævnets sekretariat skriftligt inden 30 dage efter afgørelsens dato. Indklagedes navn vil herefter blive offentlig-

gjort på en liste på ankenævnets hjemmeside, med mindre indklagede har anlagt sag ved domstolene om de forhold, som klagen har omfattet.

Da klageren har fået medhold i klagen, tilbagebetales klagegebyret, jf. vedtægterne § 26, stk. 4, modsætningsvist.

Hver af parterne kan anlægge sag ved domstolene om de forhold, som klagen har vedrørt.

Klageren henvises til at søge yderligere oplysning om eventuel bistand i forbindelse med sagsanlæg på www.domstol.dk, www.advokatsamfundet.dk og /eller eget forsikringselskab om eventuel forsikringsretshjælp.

På ankenævnets vegne, den 27. september 2011.

Tine Vuust
Nævningsformand